

1.

2. Obraz rzeczywistości polskiej w *Przedwiośniu* Stefana Żeromskiego

a. 1. Cele lekcji

i. a) Wiadomości

Uczeń:

- utrwała wiadomości o elementach świata przedstawionego utworu: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia,
- zapoznaje się z realiami przełomu XIX i XX wieku w Polsce: wyglądem miasta, sytuacją obywateli, władzą,
- utrwała wiadomości dotyczące historii Polski przełomu XIX i XX wieku.

ii. b) Umiejętności

Uczeń potrafi:

- zilustrować przykładami z utworu sytuację Polski doby przełomu XIX i XX wieku oraz określić stosunek do niej Stefana Żeromskiego,
- przedstawić obraz rzeczywistości polskiej ukazany w *Przedwiośniu* Stefana Żeromskiego,
- współpracować w grupie.

b. 2. Metoda i forma pracy

Dyskusja, praca w grupach, nauczanie sytuacyjne, praca analityczna z tekstem *Przedwiośnie* Stefana Żeromskiego.

c. 3. Środki dydaktyczne

Egzemplarze *Przedwiośnia* Stefana Żeromskiego.

d. 4. Przebieg lekcji

i. a) Faza przygotowawcza

1. Sprawdzenie listy obecności.
2. Sprawdzenie zadania domowego.
3. Zapisanie tematu lekcji.
4. Podanie uczniom celu zajęć (przedstawienie obrazu rzeczywistości polskiej w omawianym utworze).
5. Swobodna dyskusja na temat świata przedstawionego *Przedwiośnia* Stefana Żeromskiego.

ii. b) Faza realizacyjna

1. Praca z tekstem: analiza czasu, przestrzeni, postaci i wydarzeń świata przedstawionego utworu .
2. Praca w grupach. Na polecenie nauczyciela uczniowie gromadzą cytaty oraz własne komentarze do obrazu dziewiętnastowiecznej Polski w powieści:
 - a) miasto - Warszawa:
 - W jakim stanie jest miasto – państwo?
 - Jak wyglądają budynki, ulice?
 - Jak są przedstawione mieszkania?
 - Na jakie grupy można podzielić społeczeństwo zamieszkujące Warszawę?
 - Jak wygląda życie przeciętnego obywatela?
 - b) wieś – Nawłóć - portret ziemiaństwa polskiego:
 - Jak żyją ludzie w dziewiętnastowiecznej Polsce?
 - Na jakie grupy można podzielić społeczeństwo występujące w utworze?
 - Jaki jest stan ducha społeczeństwa?
 - Jak wygląda życie przeciętnego obywatela?
 - Jak wyglądają budynki, ulice, mieszkania?
 - Jakim językiem mówią?
 - c) wieś - Chłodek:
 - Jak żyją ludzie w dziewiętnastowiecznej Polsce?
 - Jak wyglądają budynki, ulice, mieszkania?
 - Jaki jest stan ducha społeczeństwa?
 - Jak wygląda życie przeciętnego obywatela?
 - Jak mówią ludzie?
3. Po upływie dwudziestu pięciu minut liderzy (wybrani przez każdą grupę) prezentują wyniki pracy grupy. Na końcu prezentacji nauczyciel, biorąc pod uwagę opinię uczniów, wybiera tę grupę, która najlepiej wykonała zadanie.

iii. c) Faza podsumowująca

Dyskusja podsumowująca na temat sposobu przekazania przez Żeromskiego prawdy o sytuacji Polski w dobie przełomu XIX i XX wieku.

Sporządzenie samodzielnej notatki przez uczniów – głośne odczytanie niektórych wersji notatki.

Nagrodzenie plusami uczniów, którzy wykazali się szczególną aktywnością w czasie lekcji.

Podanie zadania domowego (załącznik).

e. 5. Bibliografia

S. Żeromski, *Przedwiośnie*, PIW, Warszawa 1995.

f. 6. Załączniki

i. Zadanie domowe

Przygotujcie do dyskusji fragmenty *Przedwiośnia* Stefana Żeromskiego, które przedstawiają programy odbudowy kraju.

g. 7. Czas trwania lekcji

45 minut

h. 8. Uwagi do scenariusza

Jest to druga lekcja z cyklu pięciu zajęć poświęconych analizie *Przedwiośnia* Stefana Żeromskiego – przeznaczona dla klasy trzeciej liceum ogólnokształcącego.